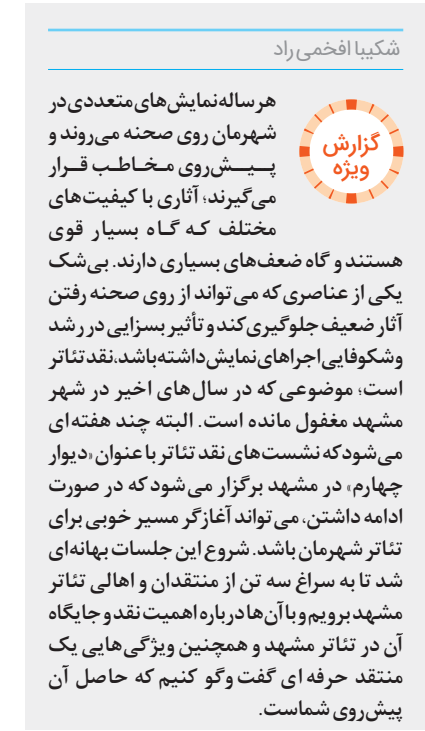

منتقدان و اهالی تئاتر از اهمیت پرداختن به نقد آثار نمایشی می گویند

نقد، عامل مهم شکوفایی تئاتر مشهد

شکيبا افخمی راد

گزارش ویژه

هر ساله نمایش‌های متعددی در شهرمان روی صحنه می‌روند و پیش‌روی مخاطب قرار می‌گیرند؛ آثاری با کیفیت‌های مختلف که گاه بسیار قوی هستند و گاه ضعف‌های بسیاری دارند. بی‌شک یکی از عناصری که می‌تواند از روی صحنه رفتن آثار ضعیف جلوگیری‌کند و تأثیر بسزایی در رشد و شکوفایی اجراهای نمایش داشته‌باشد. نقد تئاتر است؛ موضوعی که در سال‌های اخیر در شهر مشهد مغفول مانده است. البته چند هفته‌ای می‌شود که نشست‌های نقد تئاتر با عنوان «دیوار چهارم، در مشهد برگزار می‌شود که در صورت ادامه داشتن، می‌تواند آغازگر مسیر خوبی برای تئاتر شهرمان باشد. شروع این جلسات پنهانه‌ای شد تا به سراغ سه تن از منتقدان و اهالی تئاتر مشهد برویم و بآن‌ها درباره اهمیت نقد و جایگاه آن در تئاتر مشهد و همچنین ویژگی‌هایی یک منتقد حرفه‌ای گفت و گو کنیم که حاصل آن پیش‌روی شماس‌ت.

حسینی تخصص، آگاهی و اشراف داشتن بر درام و هنر نمایش را جزو ویژگی‌های اولیه یک منتقد می‌داند و می‌گوید: منتقد علاوه بر داشتن تخصص و اشراف به موضوع، باید بداند نقد را برای چه و برای که می‌نویسد. به نظر او بهترین نقدها درباره آثار نمایشی در نشریات تخصصی خودتئاتر منشر می‌شوند کهنگاهی آکادمیک و علمی دارند.

منتقد باید از تولید فاصله بگیرد

محمد مداح حسینی، استاد دانشگاه و منتقد، درباره وضعیت نقد تئاتر در مشهد بیان می‌کند: ما در این سال‌ها به نقد به عنوان یک سرگرمی نگاه کرده‌ایم؛ اتفاقی که باعث شده است هر کسی نام خودش را منتقد بگذارد، اما متأسفانه ما فقط یک یا دو منتقد حرفه‌ای در مشهد داریم؛ از این‌رو کانون منتقدان و انجمن منتقدان هم در شهرمان شکل نگرفته است تا آن نظارت زیبایی‌شناسانه بر آثار صورت بگیرد. به گفته او منتقد حرفه‌ای کسی

است که به‌طور دائم فضای تئاتر ایران و جهان را رصد کند. به مفهوم زبان و نثر بپردازد و خودش دست به تولید نزند. مداح حسینی ادامه می‌دهد: به نظر من نمی‌شود هم‌زمان هم منتقد بود و هم هنرمند، البته ممکن است در طول تاریخ استثناهایی وجود داشته باشند، اما به‌طور کلی قضاوت و تولید دو حوزه متفاوت هستند و نمی‌توان در هر

دو زمینه فعالیت کرد، بنابراین من فکر می‌کنم کسی که می‌خواهد در حوزه نقد فعالیت کند، باید شهامت فاصله گرفتن از فضای تولید آثار هنری را داشته باشد، بر روی آثاری که روی صحنه می‌روند، متمرکز شود و به‌صورت مستمر نقد مکتوب بنویسد و نقد بخواند. این استاد دانشگاه یادآور می‌شود: شاید چهل سال پیش فقط حساس بودن در حوزه زیبایی‌شناسی و دقیق بودن روی نقاط قوت و ضعف نمایش برای اینکه فردی نام خود را منتقد بگذارد، کافی بود. اما امروزه مفهوم نقد تغییر کرده است و منتقد باید نقد و رویکردهای مختلف آن را مطالعه کند. به گفته او منتقدان تئاتر علاوه بر برخورداری از دانش تئاتری باید درباره علوم انسانی، فلسفه، جامعه‌شناسی، سیاست، عرفان و ادبیات هم بدانند. مداح حسینی با تأکید بر اهمیت نقش آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها در مطالعه تربیت منتقد حرفه‌ای می‌گوید: آموزش نقد مانند آموزش رانندگی نیست که در یک ماه به پایان برسد. من نزدیک به دوازده سال از زندگی درسی‌ام را فقط به مطالعه نقد اختصاص دادم و خودم را از تئاتر کار کردن و نمایشنامه‌نوشتن محروم کردم. او یادآور می‌شود: الان فضای آموزشی مناسب برای تربیت منتقد در مشهد وجود

ندارد، ولی من و یکی از مجموعه‌های خصوصی تئاتر در مشهد و دانشگاه در تلاشیم که این فضای آموزشی را مهیا و دوره‌ای تحت عنوان دوره جامع نقد تئاتر برگزار کنیم. مداح حسینی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به راه افتادن یاتوق نقد تئاتر دیوار چهارم در مشهد، بیان می‌کند: نقد می‌تواند از روی صحنه رفتن تولیدات ضعیف جلوگیری و کارگردان و گروه اجرایی را از نتیجه کارشان مطلع کند. علاوه بر این جلسات نقد به ما گفت‌وگو کردن و پذیرش نظر مخالف را یاد می‌دهند. او ادامه می‌دهد: دیگر ویژگی جلسات نقد این است که مخاطب را آگاه می‌کنند تا به تماشای هر اثری ننشیند و حساس و مطالبه‌گر باشد. در مجموع نقد به بهبود کیفیت آثار کمک می‌کند، البته این موضوع به شرافت و عدالت منتقد هم بستگی دارد، شرافت به این معنی که همه نکات بد و خوب را با کارگردان در میان بگذارد و موضوعی را سانسور نکند و عدالت به معنی اینکه

به غیر از کیفیت فنی اثر موضوع دیگری را مدنظر قرار ندهد. مداح حسینی درباره میزان نقدپذیری نسل جوان تئاتر نیز خاطرنشان می‌کند: نسل جدید ارتباط بهتری با جلسات نقد برقرار کرده است و نسبت به نسل قدیمی‌تر مدارا و پذیرش بیشتری دارد، چون باور دارد برگزاری این جلسات نشان‌دهنده اهمیت دادن

به غیر از کیفیت فنی اثر

است و نسبت به نسل قدیمی‌تر مدارا و پذیرش بیشتری دارد، چون باور دارد برگزاری این جلسات نشان‌دهنده اهمیت دادن

ترویج فرهنگ نقدپذیری هنرمندان سید جواد اشکذری، منتقد تئاتر و روزنامه‌نگار، با اشاره به تاریخچه نقد تئاتر در مشهد می‌گوید: نقد تئاتر در مشهد قدمتی طولانی دارد، شاید حتی به اندازه خود تئاتر، اما این سابقه منسجم نیست و پراکنده است، یعنی شاید در مجموع ما فقط دو دهه نقد تئاتر داشته باشیم.

او ادامه می‌دهد: جلسات نقدی که در طول این سال‌ها برگزار، با نقدهایی که در رسانه‌ها منتشر شده، به‌خاطر حرکت‌های خودجوش بوده است، یعنی هیچ‌زمان یک مدیر فرهنگی با یک رئیس انجمن حرکت مؤثری در این زمینه انجام نداده است که کلاس آموزشی یا همایش نقد برگزار و استعداد‌های این حوزه را شناسایی کند. عضو کانون ملی منتقدان ایران با تأکید بر اهمیت برگزاری مداوم جلسات نقد و بررسی تئاتر بیان می‌کند: الان خوشبختانه سالن‌های خصوصی بیشتر از گذشته از جلسات نقد و بررسی حمایت می‌کنند، چون متوجه شده‌اند این اتفاق به نفع خود آن‌هاست و می‌تواند به ارتقای آثار کمک کند. به نظر او نقد تئاتر باید روز سوم یا چهارم اجراهای یک نمایش صورت بگیرد تا کارگردان بتواند اثرش را از نقاده‌و از تجربیات منتقد استفاده کند.

نمایش از چند نشست نقد و بررسی تئاتر در مشهد

اشکذری درباره اهمیت شکل‌گیری کانون منتقدان تئاتر کانون را در خراسان ایجاد کردم که به دلیل حمایت نشدن، بعد از مدتی تعطیل شد. این درحالی است که کانون منتقدان می‌تواند فعالیت‌های مؤثری در زمینه آموزش و ارتباط با رسانه‌ها انجام دهد و همچنین به پرورش فرهنگ نقد در مردم کمک کند. این منتقد ادامه می‌دهد: الان به‌شدت ضرورت وجود کانون و تشکلی نیاز دارد که آثارش نقد شود تا بتواند کیفیت کارش را می‌دهد: الان به‌شدت ضرورت وجود کانون و تشکلی که بتواند به نقد تئاتر رونق ببخشد، احساس می‌شود، چون تئاتر در حال پوست اندازی است و نسل جدید نیاز دارد که آثارش نقد شود تا بتواند کیفیت کارش را بالا ببرد. اشکذری بر ضرورت ترویج فرهنگ نقد تأکید می‌کند و می‌گوید: گروه‌های نمایشی باید بدانند نقد کردن یک نوع ارزش‌گذاری است و منتقد بدی‌ها و خوبی‌های یک کار را می‌سنجد. اما متأسفانه آن‌ها بدی‌ها را نمی‌پذیرند و فقط دوست دارند از کارشان تعریف‌شود تا تبلیغی هم برای نمایششان باشد. به گفته او نقد شفاهی و کتبی برای خود اثر است، چون اثر در حال تمام می‌شود و فقط چند خبر و نقد از آن در تاریخ تئاتر باقی می‌ماند.

این روزنامه‌نگار تأکید می‌کند: فرهنگ پذیرش نقد زمانی به وجود می‌آید که هنرمند احساس امنیت کند و نقد را متعلق به خودش بداند. همچنین درک کند که منتقد غلبش نیست و برای او و اثرش وقت گذاشته است. البته برای گسترش این فرهنگ، منتقد هم باید رفتار صادقانه خودش را به کارگردان منتقل کند.

به گفته اشکذری، هر نقدی که منتشر و هر جلسه‌ای که برگزار می‌شود، برای ارتقای کیفیت تئاتر است و اگر این جلسات نقد و بررسی استمرار داشته باشند، خود به‌خود به فرهنگ پذیرش نقد کمک می‌کنند.

این کارگردان تئاتر در بخش دیگری از صحبت‌هایش بر ضرورت جسور بودن منتقد و فراگیر بودن نقدهایش تأکید می‌کند و می‌گوید: اگر کارگردانان بدانند که نمایششان قرار است ارزیابی شود، با وسواس بیشتری کارشان را انجام می‌دهند و کیفیت‌اترشان را بالا می‌برند. او با اشاره به نبود نشریات تخصصی در مشهد یادآور می‌شود: نشریات تخصصی می‌توانند بسیار به حوزه نقد کمک کنند، روزنامه‌ها نیز در صورتی که نیروی متخصص داشته باشند، می‌توانند نقد تأثیرگذاری منتشر کنند. همچنین از فضای مجازی هم می‌توان برای استفاده استفاده کرد، این فضا ظرفیت بسیاری مهمی است که الان از آن استفاده درستی نمی‌شود. اشکذری بر این‌بارور است که نقد اصولی و حمایت از منتقدان می‌تواند در بهبود کیفیت آثار نمایشی، حتی بیشتر از آموزش‌های مستقیم تأثیرگذار باشد.

تأثیرگذار باشد.

این نوع فیلم‌ها کیفیت و اقتصاد سینما را هم تحت تأثیر قرار داده و فیلم‌های با کیفیت امکان رقابت در گیشه و جذب مخاطب را از دست داده‌اند. غلبه منفعت‌گرایی و نگاه تجاری بر نگاه سینمای هنری و اخلاق مدار و تعهد‌گرا مهم‌ترین دلیل ساخته شدن این نوع فیلم‌هاست که در بین عامه مردم به فیلم‌های سوپرمارکتی مشهورند که قبل از انقلاب اسلامی از آن‌ها با عنوان فیلم فارسی یاد می‌شد. درواقع ما شاهد بازتولید فیلم فارسی از دهه ۸۰ به بعد در سینمای ایران هستیم، فیلم‌هایی

بعد در سینمای ایران هستیم، فیلم‌هایی

اخبار هنری مشهد

نقد «پروانه الجزایری» در «دیوار چهارم»

هفتمین نشست از جلسات تخصصی نقد تئاتر مشهد با نقد و بررسی نمایش «پروانه الجزایری»، به‌کارگردانی علی عبداللّهی و دبیری سید محمد مداح حسینی برگزار می‌شود. به گزارش شهرآرآ، در این نشست سید جواد

اشکذری، روزنامه‌نگار و عضو کانون ملی منتقدان تئاتر و دکتر جمال طوسی‌فر، جامعه‌شناس و پژوهشگر، حضور دارند. هفتمین جلسه تخصصی دیوار چهارم روز چهارشنبه، ۲۴ خرداد، ساعت ۱۸:۴۵ در تماشاخانه اشراق برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برای حضور در این نشست می‌توانند به حوزه هنری خراسان رضوی، واقع در بولوار هاشمیه، بین هاشمیه ۲۰ و ۲۲ مراجعه کنند.

چارسوق هنر

سروش صحت یک کمدی پر بازیگر می‌سازد

سروش صحت برای ساخت یک فیلم کمدی متقاضی پروانه ساخت شده است. به گزارش ایسنا، صحت که بیشترین تجربه اش در عرصه بازیگری است و در حوزه ساخت سریال طنز نیز مطرح است، تاکنون در حدود سی فیلم سینمایی نقش آفرینی کرده

است و حالا پس از فیلم «جهان با من برقص» قصد دارد دومین فیلم سینمایی خود را کارگردانی کند. نام فیلم صحت «صبحانه با زرافه‌ها» ست که تهیه‌کنندگی آن را محمد شایسته برعهده دارد.

کارگردان «غریب» فیلم عاشورایی می‌سازد

محمد حسین لطیفی در تازه‌ترین فعالیت سینمایی خود قصد کارگردانی فیلم سینمایی «نامیرا» را با حال و هوایی عاشورایی دارد. کارگردان «نامیرا» که پیش از این به تهیه‌کنندگی محسن علی‌اکبری و کارگردانی شهریار بحرانی مجوز ساخت گرفته بود،

حالا تغییر کرده و این بار به کارگرانی محمدحسین لطیفی و با نام «راهی به آسمان» درخواست پروانه ساخت تازه‌ای برای آن ارائه شده است. پیش از این محسن علی‌اکبری اعلام کرده بود که داوود میرباقری در حال نگارش فیلم‌نامه این اثر است که اقتباسی از رمان «نامیرا» به قلم صادق کریمیا، محسوب می‌شود. این رمان روایتی دارد درباره حال‌وهوای شهر کوفه در ایام منتهی به واقعه کربلا.

«همآهنگ» به مر حله استودیو رسید

برنامه تلویزیونی «همآهنگ» با رونمایی از برنامه، به مرحله پخش استودیویی رسید. به گزارش خبرنگاران، پخش مرحله اصلی برنامه تلویزیونی «همآهنگ» که روایتی تازه از سرود و موسیقی است، از امروز، ۲۴ خرداد، در شبکه‌های

افق و نسیم آغاز می‌شود. در این مرحله از برنامه، سیما تیرانداز (بازیگر سینما و تلویزیون

و مدرس تئاتر)، بهزاد عبدی (آهنگ ساز و رهبر ارکستر)، محمدمهدی‌سیار (شاعر و استاد دانشگاه)، علی‌اِهراسبی (خواننده) و امیریل ارجمند (بازیگر و خواننده، به نمایندگی از هیئت انتخاب) حضور دارند. این برنامه روزهای چهارشنبه، پنجشنبه و جمعه هر هفته، ساعت ۱۲ شبکه افق و روزهای شنبه، یکشنبه و دوشنبه، ساعت ۱۳ شبکه نسیم پخش می‌شود.

اختلال در سامانه‌های فروش بلیت سینماها

سامانه‌های فروش اینترنتی بلیت سینما «سما» و زیرمجموعه‌های آن از دسترس خارج شده‌اند. به گزارش ایرنا، سامانه‌های اینترنتی فروش بلیت سینما از روز گذشته از دسترس خارج شده‌اند و قابلیت خرید بلیت برای کاربران وجود ندارد. این در حالی است که طی روزهای گذشته، فروش فیلم‌های روی پرده، از سوی سینما دوستان با استقبال درخور توجهی مواجه شده بود.

پخش ۲ سریال از شبکه تماشا

پخش مجموعه‌های تلویزیونی «بی‌صدا فریاد کن» و «باخانمان» از آنتن «شبکه تماشا» آغاز شد. مجموعه «بی‌صدا فریاد کن» هر شب ساعت ۲۰ و تکرار روز بعد ساعات ۸:۲. ۱۴ پخش می‌شود. مجموعه «باخانمان» در طول هفته ساعت ۲۱ پخش و روز بعد ساعات ۱۵:۰۳ تکرار می‌شود.

گروه هنر

نقد روز

دهه ۸۰ و ۹۰ خورشیدی عصر جولان و حاکمیت فیلم‌های کم‌دی در سینمای ایران است. سیمای ایران است. نگاهی به فهرست پرفروش‌ترین فیلم‌های سینمای ایران و همچنین فیلم‌هایی که در این دوده‌بیشترین مخاطب را داشته‌اند، نشان می‌دهد که فیلم‌های کم‌دی نیست؛ زیرا این درخور توجهی در این فهرست دارند. این امر نشان می‌دهد که استقبال مردم از فیلم‌های کم‌دی به نسبت دیگر ژانرها بالاتر است. فیلم‌های پرفروش سال‌های اخیر مثل «فصل»، «دینامیت»، «هزارپا» و... نمایانگر این مسئله‌اند. البته این استقبال عجیب نیست و با تغییر و تحولات زندگی مدرن و افزایش شدید جمعیت شهرنشین ایران - که روند شناسی این مسئله نشان